

Nr 668

Av herr **Wedén**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 47, angående anslag för Flyttning av Stockholms örlogsbas (Muskövarvet) för budgetåret 1962/63 m. m.

I proposition nr 47 har Kungl. Maj:t bl. a. redovisat verkställda utredningar rörande lokalisering m. m. av en anläggning för underhåll av motor- torpedbåtar m. fl. fartyg i anslutning till Muskövarvet samt rörande behoven av verkstadsutrymmen m. m. inom Muskövarvet. Förslag framlägges om begränsning av Musköanläggningen genom att utesluta anläggningen för underhåll av motortorpedbåtar m. m.

Redan i 1961 års statsverksproposition (bilaga 26, sid. 35) föreslogs att ifrågavarande anläggning icke borde komma till utförande. Någon utredning åberopades därvid icke såsom stöd för förslaget. Förhållandet uppmärksammades bl. a. genom motioner i båda kamrarna (nr I: 114 och nr II: 273). I dessa anfördes, att det icke vore riktigt att riksdagen beslutade om föreslagen begränsning innan resultatet av en i statsverkspropositionen omnämnd pågående omarbetning av arbetsplanen redovisats. Motionärerna hemställde sålunda att riksdagen måtte göra det uttalandet, att ställningstagandet till slipanläggningen för motortorpedbåtar m. m. vid Muskövarvet borde anstå tills den anmälda förnyade utredningen rörande arbetsplanen för varvet fullbordats och underställts riksdagen.

Statsutskottet uttalade sig i princip enligt motionärernas förslag (utlåtande nr 43/1961 p. 17). Efter att ha konstaterat att anläggningen för motortorpedbåtar m. m. ännu icke påbörjats och att alternativa lösningar i fråga om placeringen diskuterats konstaterar utskottet, att det synes det samma "angeläget, att med hänsyn till anläggningens betydelse frågan om densamma framtida ordnande snarast utredes, varvid även kostnaderna för erforderliga byggnadsåtgärder närmare böra angivas". Utskottet förutsatte att så skulle ske och att förslag i ämnet i en nära framtid underställdes riksdagens prövning. I avvaktan på riksdagens beslut borde med igångsättandet på Muskö av ifrågavarande anläggning anstå.

Riksdagen gav till känna vad utskottet i detta ämne anförde.

Enligt ovannämnda proposition har chefen för marinen erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att bl. a. mot bakgrund av statsutskottets ovan citerade yttrande i utlåtande nr 43 år 1961, i samråd med marinförvaltningen och fortifikationsförvaltningen, verkställa en utredning i ämnet. Utredningen skulle insändas genom överbefälhavaren med dennes utlåtande.

Av redogörelsen i propositionen framgår, att utredningen gjorts från ut-

gångspunkten att anläggningen under alla omständigheter skall komma till utförande. Departementschefen anser dock för egen del att utredningen bort bedrivas förutsättningslöst såvitt gäller sättet för anordnande av motortorpedbåtsunderhåll m. m. Utöver vad riksdagen tillkännagivit skulle sålunda även undersökningen, enligt departementschefen, ha omfattat en undersökning av hur ifrågavarande verksamhet borde lösas, även i fall någon speciell sliptunnel icke kommer till stånd.

Departementschefen har — som han ser saken — ej erhållit det utredningsunderlag han anser erforderligt för ett ställningstagande. Detta oakttat föreslår han ånyo att riksdagen skall besluta, att anläggningen skall utgå ur Muskövarvet.

Myndigheternas utredning, som kan sägas bestå av avsnitt från chefen för marinen, marinförvaltningen, fortifikationsförvaltningen och överbefälhavaren, utvisar fullt samförstånd om och ger belägg för att anläggningens tillkomst är nödvändig från militär synpunkt. Den erfordras för att motortorpedbåtar och minsvepare m. fl. fartyg av samma storleksordning skall kunna rustas och omhändertagas på ett tillfredsställande sätt i krig. Myndigheternas syn på anläggningens betydelse synes dels överensstämma med riksdagens åsikt år 1959 att anläggningen skall inrymmas i Muskövarvets då beslutade begränsade omfattning, dels besvara statsutskottets år 1961 uttalade begäran om utredning av anläggningens i fråga anordnande.

Vid övervägandena om lämpligaste placering av anläggningen är myndigheterna av bl. a. ekonomiska skäl eniga om att den bör utföras vid Muskövarvet såsom ursprungligen föreslagits. Mot bakgrund härav och då utredningen utgår från det logiska sammanhanget i kedjan krigsunderhåll — mobilisering — beredskap — fredsunderhåll, synes propositionens erinran mot den företagna utredningen icke hållbar. En särskild undersökning om hur underhållsverksamheten borde bedrivas i fred, därest anläggningen icke utförs, synes icke bringa huvudfrågan närmare sin lösning, emedan anläggningen som sådan är nödvändig av skäl som betingas av krigsförhållanden.

Vidare bör här understrykas att av Kungl. Maj:t särskilt tillkallad civil teknisk expertis förklarat, att den planerade sliptunneln är från verkstads-teknisk synpunkt riktigt placerad.

Departementschefen hyser också tvekan beträffande anläggningens lämplighet från krigssynpunkt. Studium av utredningsmaterialet, som refererats i propositionen, visar, att de ansvariga militära myndigheterna — överbefälhavaren inbegripen — grundat sina ställningstaganden på omfattande överväganden beträffande faktorer av alla slag som rimligen kan bedömas påverka frågan. Några egentliga skäl mot den samlade militära sakkunskapens synpunkter har knappast förebragts av departementschefen. Riksdagen synes ej kunna finna stöd för ett beslut på sådana grunder.

Muskövarvet blir avsevärt dyrare än som förut beräknats. Detta är beklagligt men i och för sig icke skäl för att en betydelsefull del strykes ur byggnadsprogrammet. En väsentlig del av merkostnaderna faller på den vägförbindelse med tunnel och broar som är under byggnad mellan Muskö och fastlandet. Kostnaden för denna har från överslagsvis beräknade 11,4 mkr. ökat med omkring 15 mkr. Vägförbindelsen, som sålunda enligt nuvarande beräkningar kommer att kosta uppåt 30 mkr., har av marinen icke ansetts nödvändig för driften vid Muskövarvet och ingick icke i den av chefen för marinen år 1958 framlagda plan som låg till grund för Kungl. Maj:ts proposition angående Muskövarvet år 1959. Nuvarande färjeförbindelse vore till fyllest. Anläggningen för motortorpedbåtar kostar ungefär hälften av sistnämnda summa. Om anläggningen strykes av ekonomiska skäl, kan förhållandet sägas bli det, att marinen får en vägförbindelse som marinen icke behöver men får avstå en anläggning av väsentlig betydelse för den nuvarande och framtida flottan.

Med stöd av vad ovan anförts samt på grundval av förebragta utredningar hemställas,

att riksdagen vid behandling av proposition nr 47 beslutar att ställningstagande till slipanläggningen för motor-torpedbåtar m. m. vid Muskövarvet måtte uppskjutas tills den nu arbetande försvarskommittén eller alternativt särskilt tillkallade utredningsmän kunnat taga ställning till det från militärt håll presenterade materialet.

Stockholm den 26 februari 1962

Sven Wedén